

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1931-1932	N° 81		Zittingsjaar 1931-1932
	SÉANCE du 22 décembre 1931	VERGADERING van 22 December 1931	

PROJET DE LOI

approuvant le Traité de conciliation, d'arbitrage et de règlement judiciaire, signé à Sofia, le 23 juin 1931, entre la Belgique et la Bulgarie.

EXPOSE DES MOTIFS

MADAME, MESSIEURS,

J'ai l'honneur de soumettre à l'approbation des Chambres législatives le Traité de Conciliation, d'Arbitrage et de Règlement judiciaire signé à Sofia, le 23 juin 1931, entre la Belgique et la Bulgarie.

Ce traité est analogue aux Conventions de même nature conclues précédemment par la Belgique avec divers Etats et qui ont été approuvées par le Parlement. Il reproduit, sauf de peu importantes modifications, le modèle A de Convention bilatérale que la neuvième Assemblée de la Société des Nations, par une Résolution en date du 26 septembre 1928, a recommandé à l'attention des Etats membres de la Société. D'après les clauses du traité belgo-bulgare, aucun différend, de quelque nature qu'il soit, n'échappe au règlement pacifique. Après avoir été soumis, si les Gouvernements contractants le jugent bon, à une Commission permanente de conciliation, les litiges de caractère juridique doivent être déferés à la Cour Permanente de Justice Internationale, à moins que les Hautes Parties Contractantes ne s'entendent pour recourir à un Tribunal arbitral. Quant aux autres différends, ils seront soumis obligatoirement à la Commission permanente de Conciliation, et déferés éventuellement ensuite à un Tribunal d'arbitrage.

Ce traité ne manquera par de resserrer encore les liens d'amitié qui unissent la Belgique et la Bulgarie.

J'ai la confiance, Madame, Messieurs, que vous voudrez bien adopter le projet de loi ci-joint portant approbation du Traité belgo-bulgare de conciliation, d'arbitrage et de règlement judiciaire.

Le Ministre des Affaires Etrangères,

P. HYMANS.

WETSONTWERP

tot goedkeuring van het Verdrag van verzoening, arbitrage en gerechtelijke regeling, geteekend te Sofia, den 23^e Juni 1931, tusschen België en Bulgarije.

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Ik heb de eer het Verdrag van Verzoening, Arbitrage en Gerechtelijke Regeling, onderteeekend te Sofia op 23 Juni 1931, tusschen België en Bulgarije, aan de goedkeuring der Wetgevende Kamers te onderwerpen.

Dit Verdrag stemt overeen met de Verdragen van denzelfden aard, die voorheen door België met verschillende Staten gesloten en door het Parlement goedgekeurd werden. Behoudens enkele weinig belangrijke wijzigingen, neemt dit Verdrag het model A van tweezijdige Overeenkomst over, dat de negende Vergadering van den Volkenbond door eene Resolutie van 26 September 1928 aan de aandacht der Staten leden van den Bond aanbevolen heeft. Volgens de bepalingen van het Belgisch-Bulgaarsche Verdrag ontgaat geen enkel geschil, van welken aard ook, aan de vreedzame regeling. Nadat de geschillen van juridischen aard, indien de contracteerende Regeeringen het wenschelijk oordeelen, aan eene Permanente Verzoeningscommissie onderworpen worden zijn, moeten zij naar het Permanente Hof van Internationale Justitie verwezen worden, tenzij de Hooge Contracteerende Partijen overeenkomen hunne toevlucht te nemen tot een Scheidsgerecht. Wat de andere geschillen betreft, deze zullen verplichtend aan de Permanente Verzoeningscommissie onderworpen worden en naderhand eventueel naar een Scheidsgerecht verwezen worden.

Dit verdrag zal er ongetwijfeld toe bijdragen de vriendschapsbanden tusschen België en Bulgarije nog nauwer aan te halen.

Ik vertrouw, Mevrouw, Mijne Heeren, dat gij het hierbij gevoegd wetsontwerp tot goedkeuring van het Belgisch-Bulgaarsch Verdrag van verzoening, arbitrage en gerechtelijke regeling wel zult willen aannemen.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

P. HYMANS.

PROJET DE LOI**ALBERT.**

ROI DES BELGES,

A tous présents et à venir, SALUT !

Sur la proposition de Notre Ministre des Affaires Etrangères,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Affaires Etrangères est chargé de présenter en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

ARTICLE UNIQUE.

Est approuvé, le Traité de conciliation, d'arbitrage et de règlement judiciaire, signé à Sofia, le 23 juin 1931, entre la Belgique et la Bulgarie.

Donné à Bruxelles, le 30 novembre 1931.

ALBERT

PAR LE ROI

*Le Ministre des Affaires Etrangères,***HYMANS.****WETSONTWERP****ALBERT.**

KONING DER BELGEN,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL !

Op voorstel van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUITEN :

Onze Minister van Buitenlandsche Zaken wordt gelast, in Onzen naam, aan de Wetgevende Kamers, het Wetsontwerp voor te leggen, waarvan de inhoud volgt :

EENIG ARTIKEL.

Wordt goedgekeurd het Verdrag van verzoening, arbitrage en gerechtelijke regeling geteekend te Sofia, den 23^e Juni 1931, tusschen België en Bulgarije.

Gegeven te Brussel, den 30^e November 1931.

ALBERT

VAN 'S KONINGS WEGE :

*De Minister van Buitenlandsche Zaken,***HYMANS.**

TRAITÉ

de conciliation, d'arbitrage et de règlement judiciaire
entre la Belgique et la Bulgarie

SA MAJESTÉ LE ROI DES BELGES

ET

SA MAJESTÉ LE ROI DES BULGARES,

S'inspirant des heureuses relations d'amitié qui unissent leurs nations respectives :

Sincèrement désireux d'assurer, par des procédures pacifiques le règlement des différends qui viendraient à surgir entre leurs pays :

Constatant que le respect des droits établis par les traités ou résultant du droit des gens est obligatoire pour les tribunaux internationaux;

Reconnaissant que les droits appartenant à chaque Etat ne sauraient être modifiés que de son consentement;

Considérant que la sincère observation, sous les auspices de la Société des Nations, des procédures pacifiques permet d'arriver au règlement de tous les différends internationaux;

Appréciant hautement la recommandation faite par l'Assemblée de la Société des Nations, dans sa résolution en date du 26 septembre 1928, à tous les Etats de conclure des conventions de règlement pacifique des différends internationaux ;

Ont décidé de réaliser dans un traité leur intention commune et ont désigné pour leurs plénipotentiaires :

SA MAJESTÉ LE ROI DES BELGES :

Son Excellence Monsieur le Baron DE WOELMONT, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Sofia;

SA MAJESTÉ LE ROI DES BULGARES :

Son Excellence Monsieur Athanas D. BOUROFF, Ministre des Affaires Etrangères et des Cultes,

Lesquels, après avoir déposé leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes :

CHAPITRE I.

Du règlement pacifique en général.

ARTICLE PREMIER.

Les différends de toute nature qui viendraient à s'élever entre les Hautes Parties contractantes et qui n'auraient

VERDRAG

van verzoening, arbitrage en gerechtelijke regeling
tusschen België en Bulgarije

(Vertaling.)

ZIJNE MAJESTEIT DE KONING DER BELGEN

EN

ZIJNE MAJESTEIT DE KONING VAN BULGARIJE

Geleid door de gelukkige vriendschapsbetrekkingen die hunne respectieve naties verbinden;

Bezielde met den oprechten wensch door vreedzame procedures de regeling te verzekeren van de geschillen die tusschen hunne landen zouden ontstaan;

Vaststellend dat de eerbiediging der door de verdragen gevestigde of uit het volkenrecht voortvloeiende rechten verplichtend is voor de internationale rechtbanken;

Erkennend dat de aan elken Staat toebehoorende rechten slechts met zijne toestemming gewijzigd zouden kunnen worden;

Overwegend dat de oprechte inachtneming, onder de bescherming van den Volkenbond, van de vreedzame procedures toelaat tot de regeling van al de internationale geschillen te geraken;

Vol waardeering voor de aanbeveling gedaan door de Vergadering van den Volkenbond, in haar besluit van 26 September 1928, aan al de Staten om overeenkomsten tot vreedzame regeling der internationale geschillen te sluiten;

Hebben besloten door een verdrag hun gemeenschappelijk voornemen te verwezenlijken en hebben tot hunne gevolmachtigden benoemd :

ZIJNE MAJESTEIT DE KONING DER BELGEN :

Zijne Excellentie den heer Baron de WOELMONT, Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister te Sofia;

ZIJNE MAJESTEIT DE KONING DER BULGAREN :

Zijne Excellentie den heer Athanas D. BOUROFF, Minister van Buitenlandsche Zaken en van Eerediensten,

Welke, na hunne in goeden en behoorlijken vorm bevonden volmachten te hebben nedergelegd, overeengekomen zijn aangaande de volgende beschikkingen :

HOOFDSTUK I

Van de vreedzame regeling in het algemeen.

EERSTE ARTIKEL.

De betwistingen van elken aard die tusschen de Hooge Verdragsluitende Partijen zouden oprijzen en die tusschen den

pu être résolus par la voie diplomatique seront soumis, dans les conditions fixées par le présent Traité, à un règlement judiciaire ou arbitral, précédé, selon le cas, obligatoirement ou facultativement, d'un recours à la procédure de conciliation.

ARTICLE 2.

Les différends pour la solution desquels une procédure spéciale serait prévue par d'autres conventions en vigueur entre les Hautes Parties contractantes, seront réglés conformément aux dispositions de ces conventions. Toutefois, si une solution du différend n'intervenait pas par application de cette procédure, les dispositions du présent traité relatives à la procédure arbitrale ou au règlement judiciaire recevraient application.

ARTICLE 3.

1. — S'il s'agit d'un différend dont l'objet, d'après la législation intérieure de l'une des Hautes Parties Contractantes relève de la compétence des autorités judiciaires ou administratives, cette partie pourra s'opposer à ce que ce différend soit soumis aux diverses procédures prévues par le présent Traité avant qu'une décision définitive ait été rendue dans des délais raisonnables par l'autorité compétente.

2. — La partie qui, dans ce cas, voudra recourir aux procédures prévues par le présent Traité, devra notifier à l'autre Partie son intention dans un délai d'un an, à partir de la décision susvisée.

CHAPITRE II.

Du règlement judiciaire.

ARTICLE 4.

Tous différends au sujet desquels les Parties se contesteront réciproquement un droit seront soumis pour le jugement à la Cour Permanente de Justice Internationale, à moins que les Parties ne tombent d'accord, dans les termes prévus ci-après, pour recourir à un tribunal arbitral.

Il est entendu que les différends ci-dessus visés comprennent notamment ceux que mentionne l'article 36 du Statut de la Cour Permanente de Justice Internationale.

ARTICLE 5.

Si les Parties sont d'accord pour soumettre les différends visés à l'article précédent à un tribunal arbitral, elles rédigeront un compromis dans lequel elles fixeront l'objet du litige, le choix des arbitres et la procédure à suivre. A défaut d'indications ou de précisions suffisantes dans le compromis, il sera fait application dans la mesure nécessaire des dispositions de la Convention de La Haye

diplomatique niet konden opgelost worden, zullen onder de door dit Verdrag vastgestelde voorwaarden onderworpen worden aan een gerechtelijke of scheidsrechterlijke regeling, volgens het geval op verplichtende of facultatieve wijze voorafgegaan van een beroep op de verzoeningsprocedure.

ARTIKEL 2.

De geschillen voor welke oplossing eene bijzondere procedure voorzien zou zijn door andere tusschen de Hooge Verdragsluitende Partijen van kracht zijnde overeenkomsten, zullen volgens de beschikkingen dezer overeenkomsten geregeld worden.

Indien echter een oplossing van het geschil niet werd bereikt bij toepassing van deze procedure, zullen de beschikkingen van dit verdrag betreffende de scheidsrechterlijke procedure of de gerechtelijke regeling toegepast worden.

ARTIKEL 3.

1. — Indien het gaat om een geschil waarvan het voorwerp, volgens de inlandse wetten van eene der Hooge Verdragsluitende Partijen, tot de bevoegdheid van de gerechtelijke of administratieve overheden behoort, zal deze Partij er zich tegen kunnen verzetten dat het geschil onderworpen worde aan de verschillende door dit Verdrag voorziene procedures, alvorens de bevoegde overheid binnen een redelijken tijd definitief uitspraak heeft gedaan.

2. — De Partij die, in dat geval, hare toevlucht zou willen nemen tot de door dit Verdrag voorziene procedures, zal, binnen den tijd van een jaar te rekenen van bovenbedoelde uitspraak, haar voornemen ter kennis van de andere Partij moeten brengen.

HOOFDSTUK II

Van de gerechtelijke regeling.

ARTIKEL 4.

Alle geschillen aangaande welke de Partijen elkander wederzijds een recht zouden betwisten, zullen voor uitspraak onderworpen worden aan het Bestendige Hof van Internationale Justitie, tenzij de Partijen het eens worden, in de hierna voorziene voorwaarden, om hunne toevlucht te nemen tot een Scheidsgerecht.

Men is het er over eens dat de hierboven bedoelde geschillen inzonderheid degene omvatten welke vermeld zijn in artikel 36 van het Statuut van het Bestendige Hof van Internationale Justitie.

ARTIKEL 5.

Indien de Partijen het eens zijn om de in voorgaand artikel bedoelde geschillen aan een Scheidsgerecht te onderwerpen, zullen zij een compromis opstellen waarin zij het voorwerp van het geschil, de keuze der scheidsrechters en de te volgen procedure zullen bepalen. Bij gebrek aan voldoende aanduidingen of bijzonderheden in het compromis, zullen de beschikkingen der Overeenkomst van 's Gra-

du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux. Dans le silence du compromis quant aux règles de fond à appliquer par les arbitres, le Tribunal appliquera les règles de fond énumérées dans l'article 38 du Statut de la Cour Permanente de Justice Internationale.

ARTICLE 6.

A défaut d'accord entre les Parties sur le compromis visé à l'article précédent ou à défaut de désignation d'arbitres et après un préavis de trois mois, l'une ou l'autre d'entre elles aura la faculté de porter directement, par voie de requête, le différend devant la Cour Permanente de Justice Internationale.

ARTICLE 7.

1. — Pour les différends prévus à l'article 4, avant toute procédure devant la Cour Permanente de Justice Internationale, ou avant toute procédure arbitrale, les Parties pourront, d'un commun accord, recourir à la procédure de conciliation prévue par la présente Convention.

2. — En cas de recours à la conciliation et d'échec de cette procédure, aucune des Parties ne pourra porter le différend devant la Cour Permanente de Justice Internationale ou demander la constitution du Tribunal arbitral visé à l'article 5 avant l'expiration du délai d'un mois à compter de la clôture des travaux de la Commission de conciliation.

CHAPITRE III.

De la conciliation.

ARTICLE 8.

Tous différends entre les Parties, autres que ceux prévus à l'article 4, seront soumis obligatoirement à une procédure de conciliation avant de pouvoir faire l'objet d'un règlement arbitral.

ARTICLE 9.

Les différends visés à l'article précédent seront portés devant une Commission de conciliation permanente ou spéciale constituée par les Parties.

ARTICLE 10.

Sur la demande, adressée par une des Hautes Parties Contractantes à l'autre Partie, il devra être constitué, dans les six mois, une Commission permanente de conciliation.

venhage van 18 October 1907 voor de vreedzame regeling der internationale geschillen, in de mate waarin het noodig is, toegepast worden. Wanneer het compromis niets zegt aangaande de door de scheidsrechters toe te passen grondregels, zal het scheidsgerecht de grondregels opgesomd in artikel 38 van het Statuut van het Bestendige Hof van Internationale Justitie toepassen.

ARTIKEL 6.

Bij gebrek aan overeenkomst tusschen de Partijen aangaande het in voorgaand artikel bedoelde compromis of bij gebrek van aanstelling van scheidsrechters en na een preadvies van drie maanden, zal de eene of de andere onder hen het recht hebben het geschil rechtstreeks, door middel van een verzoekschrift, voor het Bestendige Hof van Internationale Justitie te brengen.

ARTIKEL 7.

1. — Voor de in artikel 4 voorziene geschillen, zullen de Partijen, vooraleer er wordt overgegaan tot eenige procedure voor het Bestendige Hof van Internationale Justitie of tot eenige scheidsrechterlijke procedure, in gemeen overleg hunne toevlucht kunnen nemen tot de in dit Verdrag voorziene verzoeningsprocedure.

2. — Ingeval er van de verzoening gebruik wordt gemaakt en deze procedure faalt, zal geen der Partijen het geschil voor het Bestendige Hof van Internationale Justitie kunnen brengen of de samenstelling van het in artikel 5 bedoelde scheidsgerecht kunnen vragen, vooraleer een maand verstreken is sedert de sluiting der werkzaamheden van de Verzoeningscommissie.

HOOFDSTUK III

Van de verzoening.

ARTIKEL 8.

Alle geschillen tusschen de Partijen, andere dan degene voorzien in artikel 4, zullen verplichtend onderworpen worden aan een verzoeningsprocedure alvorens het voorwerp van een scheidsrechterlijke regeling te kunnen uitmaken.

ARTIKEL 9.

De in voorgaand artikel bedoelde geschillen zullen gebracht worden voor een bestendige of bijzondere Verzoeningscommissie samengesteld door de Partijen.

ARTIKEL 10.

Op het door een der Hooge Verdragsluitende Partijen tot de andere Partij gericht verzoek, zal er binnen de zes maanden een Bestendige Verzoeningscommissie moeten samengesteld worden.

ARTICLE 11.

Sauf accord contraire des parties, la Commission de conciliation sera constituée comme suit :

1. — La Commission comprendra trois membres. Les Hautes Parties contractantes en nommeront chacune un qui pourra être choisi parmi leurs nationaux respectifs. Le troisième commissaire sera choisi d'un commun accord parmi les ressortissants d'une tierce Puissance. Ce dernier ne pourra avoir sa résidence habituelle sur le territoire des Parties, ni se trouver à leur service. Il assumera la présidence de la Commission.

2. — Les Commissaires seront nommés pour trois ans. Ils seront rééligibles. Le Commissaire nommé en commun pourra être remplacé au cours de son mandat, de l'accord des Parties. Chacune des Hautes Parties Contractantes pourra toujours, d'autre part, procéder au remplacement du Commissaire nommé par elle. Nonobstant leur remplacement, les Commissaires resteront en fonctions pour l'achèvement de leurs travaux en cours.

3. — Il sera pourvu, dans le plus bref délai, aux vacances qui viendraient à se produire par suite de décès ou de démission ou de quelque autre empêchement, en suivant le mode fixé pour les nominations.

ARTICLE 12.

Si, lorsqu'il s'élève un différend, il n'existe pas une Commission permanente de conciliation nommée par les parties, une Commission spéciale sera constituée pour l'examen du différend dans un délai de trois mois à compter de la demande adressée par l'une des parties à l'autre. Les nominations se feront conformément aux dispositions de l'article précédent, à moins que les parties n'en décident autrement.

ARTICLE 13.

Si la nomination du Commissaire à désigner en commun n'intervient pas dans les délais prévus aux articles 10 et 12, le soin de procéder à sa nomination sera confié au Président en exercice du Conseil des Nations.

ARTICLE 14.

1. — La Commission de conciliation sera saisie par voie de requête adressée au Président, par les deux Parties agissant d'un commun accord ou, à défaut, par l'une ou l'autre des parties.

2. — La requête, après avoir exposé sommairement l'objet du litige contiendra l'invitation à la Commission de procéder à toutes mesures propres à conduire à une conciliation.

3. — Si la requête émane d'une seule des Parties, elle sera notifiée par celle-ci sans délai à l'autre partie.

ARTIKEL 11.

Tenzij de Hooge Verdragsluitende Partijen anders overeenkomen, zal de Verzoeningscommissie samengesteld zijn als volgt :

1. — De Commissie zal uit drie leden bestaan. De Hooge Verdragsluitende Partijen zullen er elk een benoemen die onder hunne respectieve onderhoorigen zal kunnen gekozen worden. De derde commissaris zal in gemeen overleg gekozen worden onder de onderhoorigen van een derde Mogendheid. Deze laatste zal zijne gewone verblijfplaats niet op het grondgebied der Partijen mogen hebben noch zich in hun dienst bevinden. Hij zal het voorzitterschap der Commissie op zich nemen.

2. — De Commissarissen zullen voor drie jaren benoemd worden. Zij zullen herkiesbaar zijn. De in gemeen overleg benoemde commissaris zal tijdens zijn mandaat, mits overeenstemming der Partijen, vervangen kunnen worden. Elk der Hooge Verdragsluitende Partijen zal anderzijds steeds tot de vervanging van den door haar benoemden Commissaris kunnen overgaan. Niettegenstaande hunne vervanging zullen de Commissarissen in functie blijven voor de afhandeling der werken waarmede zij bezig waren.

3. — Er zal in den kortst mogelijken tijd voorzien worden in de vacatures die zouden ontstaan ten gevolge van overlijden of ontslag of eenige andere verhindering, volgens de wijze voor de benoemingen vastgesteld.

ARTIKEL 12.

Indien er, wanneer een geschil oprijst, geen door de Partijen benoemde Bestendige Verzoeningscommissie bestaat, zal er voor het onderzoek van het geschil een bijzondere Commissie worden samengesteld binnen een termijn van drie maanden te rekenen van het door de eene der Partijen tot de andere gerichte verzoek. De benoemingen zullen geschieden overeenkomstig de beschikkingen van het vorig artikel, tenzij de Partijen er anders over beslissen.

ARTIKEL 13.

Indien de benoeming van den in gemeen overleg aan te wijzen commissaris niet binnen de door artikelen 10 en 12 voorziene termijnen plaats heeft, zal de zorg om tot zijne benoeming over te gaan toevertrouwd worden aan den in dienst zijnden Voorzitter van den Raad van den Volkenbond.

ARTIKEL 14.

1. — Het geschil zal bij de Verzoeningscommissie aangebracht worden door middel van een verzoekschrift tot den Voorzitter gericht door beide Partijen handelend in gemeen overleg of, bij gebrek daaraan, door de eene of de andere der Partijen.

2. — Het verzoekschrift zal, na een korte uiteenzetting van het voorwerp van het geschil, eene uitnodiging aan de Commissie bevatten om over te gaan tot alle maatregelen die geschikt zijn om tot een verzoening te leiden.

3. — Indien het verzoekschrift van eene enkele der Partijen uitgaat, zal deze er onverwijld aan de andere Partij kennis van geven.

ARTICLE 15.

1. — Dans un délai de quinze jours à partir de la date où l'une des parties aura porté un différend devant une Commission permanente de conciliation, chacune des parties pourra, pour l'examen de ce différend, remplacer son Commissaire par une personne possédant une compétence spéciale dans la matière.

2. — La partie qui usera de ce droit en fera immédiatement la notification à l'autre partie; celle-ci aura, dans ce cas, la faculté d'agir de même dans un délai de quinze jours à compter de la date où la notification lui sera parvenue.

ARTICLE 16.

1. — La Commission de conciliation se réunira, sauf accord contraire des parties, au siège de la Société des Nations ou en tout autre lieu désigné par son Président.

2. — La Commission pourra, en toute circonstance, demander au Secrétaire Général de la Société des Nations, de prêter son assistance à ses travaux.

ARTICLE 17.

Les travaux de la Commission de conciliation ne seront publics qu'en vertu d'une décision prise par la Commission avec l'assentiment des parties.

ARTICLE 18.

1. — Sauf accord contraire des parties, la Commission de conciliation règlera elle-même sa procédure qui, dans tous les cas, devra être contradictoire. En matière d'enquête, la Commission, si elle ne décide autrement à l'unanimité, se conformera aux dispositions du titre III de la Convention de La Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

2. — Les parties seront représentées auprès de la Commission de conciliation par des agents ayant mission de servir d'intermédiaire entre elles et la Commission; elles pourront, en outre, se faire assister par des conseils et experts nommés par elles à cet effet et demander l'audition de toutes personnes dont le témoignage leur paraîtrait utile.

3. — La Commission aura, de son côté, la faculté de demander des explications orales aux agents, conseils et experts des deux parties, ainsi qu'à toutes personnes qu'elle jugerait utile de faire comparaître avec l'assentiment de leur gouvernement.

ARTICLE 19.

Sauf accord contraire des parties, les décisions de la Commission de conciliation seront prises à la majorité des voix et la Commission ne pourra se prononcer sur le fond du différend que si tous ses membres sont présents.

ARTIKEL 15.

1. — Binnen een termijn van twee weken te rekenen van den datum waarop een der Partijen een geschil voor een Bestendige Verzoeningscommissie zal gebracht hebben, zal elke Partij, voor het onderzoek van dit geschil, haren commissaris mogen vervangen door een persoon die eene bijzondere bevoegdheid te dezer zake bezit.

2. — De partij die van dit recht zal gebruik maken, zal er onmiddellijk aan de andere Partij kennis van geven; deze zal in dat geval het recht hebben hetzelfde te doen binnen een termijn van twee weken te rekenen van den datum waarop zij de kennisgeving zal ontvangen hebben.

ARTIKEL 16.

1. — De Verzoeningscommissie zal, ten ware de Partijen anders overeenkwamen, in den zetel van den Volkenbond bijeenkomen of in elke andere door haren Voorzitter aangeduide plaats.

2. — De Commissie zal in alle omstandigheden aan den Secretaris-Generaal van den Volkenbond kunnen vragen aan hare werkzaamheden zijnen bijstand te verleen.

ARTIKEL 17.

De werkzaamheden der Verzoeningscommissie zullen slechts openbaar zijn krachtens een besluit genomen door de Commissie, met de goedkeuring der Partijen.

ARTIKEL 18.

Tenzij de Partijen anders overeenkomen zal de Verzoeningscommissie zelf hare procedure regelen, die in elk geval tegensprekelijk zal moeten zijn. In zake onderzoek, zal de Commissie, indien zij er bij eenparigheid niet anders over beslist, zich gedragen naar de beschikkingen van Titel III der Overeenkomst van 's Gravenhage van 18 October 1907 voor de vreedzame regeling der internationale geschillen.

2. — De partijen zullen bij de Verzoeningscommissie vertegenwoordigd zijn door agenten die tot taak zullen hebben als tussenpersonen tusschen hen en de Commissie te dienen; zij zullen zich bovendien kunnen doen bijstaan door raadslieden en deskundigen daartoe door hen benoemd en het verhoor kunnen vragen van alle personen wier getuigenis nuttig zou schijnen.

3. — Van haren kant zal de Commissie het recht hebben mondelingen uitleg te vragen aan de agenten, raadslieden en deskundigen van beide Partijen, alsook aan elken persoon dien zij het nuttig zou achten met de toestemming zijner Regeering te doen verschijnen.

ARTIKEL 19.

Tenzij de Partijen anders overeenkomen, zullen de besluiten der Verzoeningscommissie bij meerderheid van stemmen genomen worden en de Commissie zal zich over den grond van het geschil slechts mogen uitspreken wanneer al hare leden aanwezig zijn.

ARTICLE 20.

Les parties s'engagent à faciliter les travaux de la Commission de conciliation et, en particulier, à lui fournir dans la plus large mesure possible, tous documents et informations utiles, ainsi qu'à user des moyens dont elles disposent pour lui permettre de procéder sur leur territoire et selon leur législation à la citation et à l'audition de témoins ou d'experts et à des transports sur les lieux.

ARTICLE 21.

1. — Pendant la durée de leurs travaux, chacun des Commissaires recevra une indemnité dont le montant sera arrêté du commun accord des parties, qui en supporteront chacune une part égale.

2. — Les frais généraux occasionnés par le fonctionnement de la Commission seront répartis de la même façon.

ARTICLE 22.

1. — La Commission de conciliation aura pour tâche d'élucider les questions en litige, de recueillir à cette fin toutes les informations utiles, par voie d'enquête ou autrement, et de s'efforcer de concilier les parties. Elle pourra, après examen de l'affaire, exposer aux parties les termes de l'arrangement qui lui paraîtrait convenable et leur imposer un délai pour se prononcer.

2. — A la fin de ses travaux, la Commission dressera un procès-verbal constatant suivant le cas, soit que les parties se sont arrangées et, s'il y a lieu, les conditions de l'arrangement, soit que les parties n'ont pu être conciliées. Le procès-verbal ne mentionnera pas si les décisions de la Commission ont été prises à l'unanimité ou à la majorité.

3. — Les travaux de la Commission devront, à moins que les parties n'en conviennent autrement, être terminées dans un délai de six mois à compter du jour où la Commission aura été saisie du différend.

ARTICLE 23.

Le procès-verbal de la Commission sera porté sans délai à la connaissance des parties. Il appartient aux parties d'en décider la publication.

CHAPITRE IV.

Du règlement arbitral.

ARTICLE 24.

Si dans le mois qui suivra la clôture des travaux de la Commission de conciliation visée dans les articles précé-

ARTIKEL 20.

De Partijen gaan de verplichting aan de werkzaamheden der Verzoeningscommissie te vergemakkelijken en inzonderheid haar, in zoo ruime mate mogelijk, alle nuttige documenten en inlichtingen te verschaffen, alsook de te hunner beschikking staande middelen te gebruiken om haar toe te laten, op hun grondgebied en volgens hunne wetgeving over te gaan tot de dagvaarding en het verhoor van getuigen of van deskundigen en tot begevingen ter plaats.

ARTIKEL 21.

1. — Tijdens hunne werkzaamheden zal elk der commissarissen een vergoeding ontvangen waarvan het bedrag zal vastgesteld worden in gemeen overleg tusschen de Partijen die er elk een gelijk deel van zullen dragen.

2. — De algemeene onkosten door de werking der Commissie veroorzaakt zullen op dezelfde wijze verdeeld worden.

ARTIKEL 22.

1. — De Verzoeningscommissie zal als taak hebben de betwiste kwestie toe te lichten, te dien einde door onderzoek of eenig ander middel alle nuttige inlichtingen te verzamelen en te trachten de Partijen te verzoenen. Zij zal, na de aangelegenheid onderzocht te hebben, aan de Partijen de bepalingen der haar passend schijnende schikking kunnen uiteenzetten en hun een termijn toestaan om zich uit te spreken.

2. — Wanneer de Commissie hare werkzaamheden geëindigd heeft, zal zij een proces-verbaal opmaken waarbij, volgens het geval, vastgesteld wordt, ofwel dat de Partijen tot overeenstemming gekomen zijn, en, in voorkomend geval, de voorwaarden der Overeenkomst, ofwel dat de Partijen niet konden verzoend worden. Het proces-verbaal zal niet vermelden of de besluiten der Commissie bij eenparigheid of bij meerderheid genomen werden.

3. — De werkzaamheden der Commissie zullen, tenzij de Partijen anders overeenkomen, moeten geëindigd zijn binnen een termijn van zes maanden, te rekenen van den dag waarop het geschil bij de Commissie aanhangig gemaakt werd.

ARTIKEL 23.

Het proces-verbaal der Commissie zal onverwijld ter kennis der Partijen gebracht worden. Het zal de taak der Partijen zijn te beslissen of het zal bekendgemaakt worden.

HOOFDSTUK IV

Van de scheidsrechterlijke regeling.

ARTIKEL 24.

Indien, binnen de maand volgend op het sluiten der werkzaamheden van de in de vorige artikels bedoelde ver-

dents, les parties ne se sont pas entendues, la question sera portée devant un tribunal arbitral constitué, sauf accord contraire des parties, de la manière indiquée ci-après.

ARTICLE 25.

Le Tribunal arbitral comprendra trois membres. Les parties en nommeront chacune un qui pourra être choisi parmi leurs nationaux respectifs. Le surarbitre sera choisi d'un commun accord parmi les ressortissants d'une tierce Puissance. Il ne pourra avoir sa résidence habituelle sur le territoire des parties, ni se trouver à leur service.

ARTICLE 26.

Si, dans un délai de trois mois, les Parties n'ont pu tomber d'accord sur le choix du surarbitre, sa nomination sera faite par le Président de la Cour Permanente de Justice internationale. Si celui-ci est empêché, ou, s'il est ressortissant de l'une des parties, la nomination sera faite par le Vice-Président. Si celui-ci est empêché ou s'il est ressortissant de l'une des parties, la nomination sera faite par le membre le plus âgé de la Cour qui n'est ressortissant d'aucune des Parties.

ARTICLE 27.

Il sera pourvu, dans le plus bref délai, aux vacances qui viendraient à se produire par suite de décès ou de démission, ou de quelque autre empêchement, en suivant le mode fixé pour les nominations.

ARTICLE 28.

Les parties rédigeront un compromis déterminant l'objet du litige et la procédure à suivre.

ARTICLE 29.

A défaut d'indications ou de précisions suffisantes dans le compromis, relativement aux points indiqués dans l'article précédent, il sera fait application, dans la mesure nécessaire, des dispositions de la Convention de La Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

ARTICLE 30.

Faute de conclusion d'un compromis dans un délai de trois mois à partir de la constitution du Tribunal, celui-ci sera saisi par requête de l'une ou l'autre des parties.

zoeningscommissie, de Partijen niet tot overeenstemming gekomen zijn, zal de kwestie gebracht worden voor een scheidsgerecht samengesteld, tenzij de Partijen anders overeengekomen zijn, op de hierna aangeduide wijze.

ARTIKEL 25.

Het Scheidsgerecht zal uit drie leden bestaan. De Partijen zullen er elk een benoemen, die onder hunne respectieve landgenooten zal gekozen kunnen worden. De opper-scheidsrechter zal in gemeen overleg onder de onderhoorigen van een derde Mogendheid gekozen worden. Deze laatste zal zijne gewone verblijfplaats niet op het grondgebied der Partijen mogen hebben, noch zich in hun dienst bevinden.

ARTIKEL 26.

Indien, binnen een termijn van drie maanden, de Partijen het niet eens konden worden over de keus van den opper-scheidsrechter, zal de benoeming gedaan worden door den Voorzitter van het Bestendige Hof van Internationale Justitie. Indien deze verhinderd is, of, indien hij onderhoorige van eene der Partijen is, zal de benoeming door den ondervoorzitter gedaan worden. Indien deze verhinderd is of indien hij onderhoorige van eene der Partijen is, zal de benoeming gedaan worden door het oudste lid van het Hof dat geen onderhoorige van eene der Partijen is.

ARTIKEL 27.

Er zal in den kortst mogelijken tijd voorzien worden in de vacatures die zouden ontstaan tengevolge van overlijden of van ontslag, of van eenige andere verhindering, volgens de wijze voor de benoemingen vastgesteld.

ARTIKEL 28.

De Partijen zullen een compromis opstellen waarin zij het voorwerp van het geschil en de te volgen procedure zullen bepalen.

ARTIKEL 29.

Bij gebrek aan voldoende aanduidingen of bijzonderheden in het compromis betreffende de in het vorig artikel aangeduide punten, zullen de beschikkingen der Overeenkomst van 's Gravenhage van 18 October 1907 voor de vreedzame regeling van internationale geschillen, in de mate waarin het noodig is, toegepast worden.

ARTIKEL 30.

Indien er binnen een termijn van drie maanden na de samenstelling van het scheidsgerecht geen compromis gesloten werd, zal het geschil door middel van een verzoekschrift van de eene of de andere der Partijen bij het Scheidsgerecht aanhangig gemaakt worden.

ARTICLE 31.

Dans le silence du compromis ou à défaut de compromis, le Tribunal appliquera les règles de fond énumérées dans l'article 38 du Statut de la Cour Permanente de Justice Internationale. En tant qu'il n'existe pas de pareilles règles applicables au différend, le Tribunal jugera *ex aequo et bono*.

CHAPITRE V.

Dispositions générales.

ARTICLE 32.

1. — Dans tous les cas où le différend fait l'objet d'une procédure arbitrale ou judiciaire, notamment, si la question au sujet de laquelle les parties sont divisées résulte d'actes déjà effectués ou sur le point de l'être, la Cour Permanente de Justice Internationale, statuant conformément à l'article 41 de son Statut, ou le Tribunal arbitral, indiquera dans le plus bref délai possible les mesures provisoires qui doivent être prises. Les parties seront tenues de s'y conformer.

2. — Si la Commission de conciliation se trouve saisie du différend, elle pourra recommander aux parties les mesures provisoires qu'elle estimera utiles.

Les parties s'engagent à s'abstenir de toute mesure susceptible d'avoir une répercussion préjudiciable à l'exécution de la décision judiciaire ou arbitrale ou aux arrangements proposés par la Commission de conciliation et en général, à ne procéder à aucun acte, de quelque nature qu'il soit, susceptible d'aggraver ou d'étendre le différend.

ARTICLE 33.

Si la sentence judiciaire ou arbitrale déclarait qu'une décision prise ou une mesure ordonnée par une autorité judiciaire ou toute autre autorité de l'une des parties en litige se trouve entièrement ou partiellement en opposition avec le droit international, et si le droit constitutionnel de ladite partie ne permettait pas ou ne permettait qu'imparfaitement d'effacer les conséquences de cette décision ou de cette mesure, les Hautes Parties Contractantes conviennent qu'il devra être accordé par la sentence judiciaire ou arbitrale, à la partie lésée, une satisfaction équitable.

ARTICLE 34.

1. — La présente Convention sera applicable entre les Hautes Parties Contractantes encore qu'une tierce Puissance ait un intérêt dans le différend.

2. — Dans la procédure de conciliation, les parties pourront d'un commun accord inviter une tierce Puissance.

ARTIKEL 31.

Indien het compromis er over zwijgt of bij gebrek aan een compromis, zal het Scheidsgerecht de in artikel 38 van het Statuut van het Bestendige Hof van Internationale Justitie opgesomde grondregels toepassen. Voor zoover er geen dergelijke op het geschil toepasselijke regelen bestaan, zal het Scheidsgerecht *ex aequo et bono* uitspraak doen.

HOOFDSTUK V

Algemeene beschikkingen.

ARTIKEL 32.

1. — In al de gevallen waarin het geschil het voorwerp uitmaakt van een scheidsrechterlijke of van een gerechtelijke procedure, inzonderheid indien de kwestie, waarentrent de Partijen verdeeld zijn, voortspuit uit reeds verrichte daden of die op het punt staan het te zijn, zal het Bestendige Hof van Internationale Justitie, uitspraak doende overeenkomstig artikel 41 van zijn statuut, of zal het Scheidsgerecht, binnen den kortst mogelijken tijd de te nemen voorloopige maatregelen aanduiden. De Partijen zijn gehouden er zich naar te gedragen.

2. — Indien het geschil bij de Verzoeningscommissie ahangig gemaakt is, zal deze aan de Partijen de voorloopige maatregelen die zij nuttig zal achten, kunnen aanbevelen.

3. — De Partijen gaan de verbintenis aan zich te onthouden van elken maatregel die een nadeeligen terugslag zou kunnen hebben op de uitvoering van het rechterlijk of scheidsrechterlijk besluit of op de door de Verzoeningscommissie voorgestelde schikkingen en, in het algemeen, tot geene enkele daad over te gaan, van welken aard deze ook zij, waardoor het geschil zou kunnen verergerd of uitgebreid worden.

ARTIKEL 33.

Moest de rechterlijke of scheidsrechterlijke uitspraak verklaren dat een besluit genomen of een maatregel bevolen door een rechterlijke of eenige andere overheid van een der geschilhebbende Partijen geheel of gedeeltelijk in strijd is met het internationaal recht, en moest het grondwettelijk recht van gezegde Partij niet toelaten of slechts op onvolledige wijze toelaten de gevolgen van dit besluit of van dezen maatregel te doen verdwijnen, zoo komen de Hooge Verdragsluitende Partijen overeen dat door de rechterlijke of scheidsrechterlijke uitspraak aan de benadeelde Partij een billijke voldoening zal moeten verleend worden.

ARTIKEL 34.

1. — Dit Verdrag zal tusschen de Hooge Verdragsluitende Partijen toepasselijk zijn, zelfs wanneer een derde Mogendheid een belang in het geschil zou hebben.

2. — In de verzoeningsprocedure zullen de Partijen in gemeen overleg een derde Mogendheid kunnen uitnoodigen.

3. Dans la procédure judiciaire ou arbitrale, si une tierce Puissance estime que, dans un différend, un intérêt d'ordre juridique est pour elle en cause, elle peut adresser à la Cour Permanente de Justice Internationale ou au Tribunal arbitral une requête à fin d'intervention.

La Cour ou le Tribunal décide.

4. — Lorsqu'il s'agit de l'interprétation d'une Convention à laquelle auront participé d'autres Etats que les Parties en cause, le Greffe de la Cour Permanente de Justice internationale ou le Tribunal arbitral les avertit sans délai.

Chacun d'eux aura de droit d'intervenir et, s'il exerce cette faculté, l'interprétation contenue dans la sentence est obligatoire à son égard.

ARTICLE 35.

Les différends relatifs à l'interprétation ou à l'application du présent Traité, y compris ceux relatifs à la qualification des litiges, seront soumis à la Cour Permanente de Justice internationale.

ARTICLE 36.

Le présent Traité, conforme au Pacte de la Société des Nations, ne sera pas interprété comme restreignant la mission de celle-ci de prendre, à tout moment, les mesures propres à sauvegarder efficacement la paix du monde.

ARTICLE 37.

1. — Le présent Traité sera ratifié et l'échange des ratifications aura lieu à Bruxelles...

Il sera enregistré au Secrétariat de la Société des Nations.

2. — Le Traité est conclu pour une durée de cinq ans à compter de la date de l'échange des ratifications.

3. — S'il n'est pas dénoncé six mois au moins avant l'expiration de ce terme, il demeurera en vigueur pour une nouvelle période de cinq ans et ainsi de suite.

4. — Nonobstant la dénonciation par l'une des Parties contractantes, les procédures engagées au moment de l'expiration du terme du Traité continueront jusqu'à leur achèvement normal.

En foi de quoi les plénipotentiaires ~~as~~usommés ont signé le présent Traité.

Fait à Sofia, le 23 juin 1931, en deux exemplaires.

L. S. (s) BARON DE WOELMONT. (L. S.) (s) A. D. BOUROFF.

3. — In de rechterlijke of scheidsrechterlijke procedure kan een derde Mogendheid, indien zij oordeelt dat er, in een geschil, een belang van juridischen aard voor haar op het spel staat, tot het Bestendige Hof van Internationale Justitie of tot het Scheidsgerecht een verzoek om tussenkomst richten.

Het Hof of het gerecht beslist.

4. — Wanneer het gaat om de uitlegging van een overeenkomst waaraan andere Staten dan de betrokken Partijen zullen deelgenomen hebben, dan zal de Griffie van het Bestendige Hof van Internationale Justitie of het Scheidsgerecht deze Staten daarvan onverwijld verwittigen.

Elk hunner zal het recht hebben tussen te komen en indien hij van dit recht gebruikt maakt, zal de in de uitspraak vervatte uitlegging te zijnen opzichte verplichtend zijn.

ARTIKEL 35.

De geschillen betreffende de uitlegging of de toepassing van dit Verdrag, met inbegrip van degene betreffende de qualificatie der geschillen zullen aan het Bestendige Hof van Internationale Justitie onderworpen worden.

ARTIKEL 36.

Dit Verdrag, overeenstemmend met het Pact van den Volkenbond, zal niet uitgelegd worden alsof daardoor de zending van dezen laatste om te allen tijde de geschikte maatregelen te nemen ten einde den vrede der wereld op afdoende wijze te vrijwaren, beperkt zou worden.

ARTIKEL 37.

1. — Dit Verdrag zal bekrachtigd worden en de uitwisseling der bekrachtigingen zal te Brussel plaats hebben.

Het zal op het Secretariaat van den Volkenbond geregistreerd worden.

2. — Dit Verdrag wordt gesloten voor een tijd van vijf jaar te rekenen van den datum waarop de uitwisseling der bekrachtigingen plaats heeft.

3. — Indien het niet ten minste zes maanden voor het verstrijken van dezen tijd wordt opgezegd, zal het van kracht blijven voor een nieuw tijdperk van vijf jaar, en zoo voorts.

4. — Niettegenstaande de opzegging door eene der Hooge Verdragsluitende Partijen, zullen de procedures die reeds begonnen zijn op het oogenblik van het verstrijken van den termijn van dit Verdrag, hun loop vervolgen totdat ze normaal afgewikkeld zijn.

Ter oorkonde waarvan de bovengenoemde Gevolmachtigden deze Overeenkomst onderteekend hebben.

Gedaan te Sofia, den 23^{en} Juni 1931, in twee exemplaren.

(L.S.) (g.) BARON DE WOELMONT. (L.S.) (g.) A. D. BOUROFF.